

Úvod	7
1 Systémový přístup a metodologická východiska	9
2 Sociálně znevýhodňující prostředí života žáků	14
2.1 Sociální znevýhodnění – teoretický a legislativní rámec	14
2.2 Situace vyžadující podporu z důvodu sociálního znevýhodnění .	17
2.3 Sociální znevýhodnění vs. sociální vyloučení, chudoba a mnohoproblémová situace	19
3 Rodiny v mnohoproblémové situaci	21
3.1 Mnohoproblémové rodiny – vývoj konceptu a charakteristické rysy rodin	21
3.2 Mnohoproblémové rodiny v kontextu sociálního prostředí – pomoc a intervence	25
3.3 Mnohoproblémovost, problémovost a funkčnost rodin – tradice českého prostředí	28
3.4 Mnohoproblémové rodiny – příklady z praxe terénních sociálních služeb: jak se žije v mnohoproblémové situaci v ČR	35
3.5 Prostředí rodiny v mnohoproblémové situaci – perspektiva sociální pedagogiky	42
4 Chudoba jako koncept	46
4.1 Podoby chudoby – vymezení a souvislosti	46
4.2 Chudí z pohledu evropských dokumentů a měření	52
4.3 Problém chudoby v ČR	54
4.4 Život na ubytovně očima rodičů – tvář české chudoby	56
4.5 Chudoba jako nesvoboda aktivovat své schopnosti – souvislosti vzdělávání	66

5 Sociální vyloučení – problém romských dětí ve škole	77
5.1 Sociální vyloučení – společenské a historické souvislosti	77
5.2 Dimenzionalita – problém sociálního vyloučení i znevýhodňujícího prostředí	80
5.3 Podoby hlubokého sociálního vyloučení v ČR – příklad Romové	88
5.4 Život v sociálně vyloučené lokalitě očima rodičů	93
5.5 Sociální vyloučení – problém zdrojů, účasti a kvality života . . .	106
6 Podoby znevýhodňujících vlivů působících na žáky v přirozeném prostředí	110
6.1 Systém vlivů působících na žáka	110
6.2 Materiální zdroje – dopady ekonomické neúčasti	111
6.3 Sociální zdroje limitující podobu participací	113
6.4 Omezené kapacity rodin i schopností	115
6.5 Služby jako šance potlačit znevýhodnění	117
Závěr	121
Literatura	123
Seznam obrázků a tabulek	137
Rejstřík jmenný	139
Rejstřík věcný	143
Resumé	149